

92 p. K. Laine

Antoni Heikkinen  
muistolle

Paaus Leppäsen kirjallisuus  
muistelu

1944

*Pearo Leppanen kirje G.R. Laineelle.*  
Anton Huotarin muistolle.

Anton Huotarin esimerkillinen uhrautuvaisuus puolueemme varottamiseksi Moskovon taholta tulevasta vaarasta on mielestäni yleisemmän huomion arvoinen kuin mitä se on tähän asti saanut, joten kertoen sen tässä siltä varalta, <sup>se/</sup> ettei Teille sattuisi olemaan lähemmin tunnettu.

Niin oikoin kun me, Sörnaisten kuritusnuoneeseen kootut kansaedustajat, olimme valtiorikosoikeuden n:o 28 tutkittavina ja toimittavina siellä - minun juttua käsiteltiin 24/9,30/9 ja 12/10 1918 - tuotiin sinne samoihin aikoihin ~~sameihin aikoihin~~ myöskin Anton Huotari. Muistaakseni tammikuulla, <sup>va</sup> ~~tahin~~ <sup>vast</sup> ~~jo~~ vähän aikaisemminkin, olin hänen kopitoverinaan, joten meillä oli riittä- aikaa keskustella m.m. hänen seikkailuistaan Venäjällä, tänne tulonsa tarkoitus- tuksesta ja vapaaehtoisesti pidatetyksi antautumisesta yms.

<sup>r/</sup> Hänkin ketoi saaneen kutsun saapua siihen Moskovassa pidettyyn suomalais- ten kokoukseen, jossa perustettiin Suomen kommunistinen puolue. Hän oli kohta selvillä siitä, että tarkoituksena meidän puolueemme valtaaminen tai ainakin <sup>on/</sup> ~~hajottaminen~~, ja että sen johto tulee olemaan Venäjällä, eikä sielläkään edes itsenäisenä. Sitä hän piti Suomen työvakea <sup>va</sup> ~~unkaana~~ vaarana, josta olisi Suomeen saatava <sup>täydellinen/</sup> ~~mandollisimman~~ ~~selve~~ selostus ja vakava varoitus unkaavasta vaarasta. Ja kun hän ei siellä olijoista voinut <sup>e</sup> ~~kätään~~ pitää endottoman varmaa ja tentävään soveliaana, päätti hän sen tehdä yksin. Että hänen suhteensa ryhdyttäisi estaviin toimenpiteisiin, ei hän ~~ene~~ koko- uksessa lausunut käsitystään asiasta, eikä pununut siitä <sup>on/</sup> ~~muutoinkaan~~ lähim- mille tovereilleen. Kirjoitti kiireellä muistiinpanonsa ja kotimaahan lähetet- tävät kirjeensä, ja sitten matkaan ilman jäänyväisiä. Matka oli suunniteltu mandollisimman oikoiseksi ja nopeaksi, siis Rajajoen kautta tapantuvaksi, vaik- kakaan se ei liene ollut turvallisin.

Se kävi kuitenkin suunnitelmien mukaan, joesta pääsi yli kahlaamalla, eivät- <sup>yön pimeydessä hiipivää/</sup> ~~kä~~ vartijat kummallakaan puolella <sup>päivän saavuttua/</sup> ~~huomanneet~~ yliloikkaria. Nyt oli vain toi- mitettava/kirjeet <sup>toimitettava</sup> ~~toimitettava~~ kiireellä postiin, ja sitten <sup>työ</sup> ~~se~~ olikin suoritettu. Jällellä oli kuitenkin seurausten kärsiminen, jota, vaikkakin tie- si mitä ankarimmaksi, ei kuitenkaan aikonut kiertää. Niinpä kohta samana päi- vänä meni ilmoittautumaan poliisivirastoon. Siitä tietenkin seurasi kaiken- laiset kuulustelut y.m. s. rajan yli salaa tullutta seuranneet viralliset toi- menpiteet ja lopuksi rautoihin vasaroiminen niin vanhasta, että vasta <sup>puritus-</sup> ~~huoneen~~ pajassa pääsi niistä eroon. Oli siinäkin tolkkua: vapaaehtoisesti heidän käsiinsä <sup>mukien</sup> ~~tulleen~~ niin raudottaminen, ettei muka pääsisi karkuun.

Sörkässä taas seurasi kuulustelut ja tuomiot. - Olin silloin hänen <sup>heppu</sup> ~~seur~~- toverinaan ~~sielläin~~ kun hän tuli tuomioltansa. Kovin näytti mies masentuneelta mutta vain sen tähden, ettei päässyt edes ~~määrä~~ <sup>heppu</sup> ~~vuosilla~~, joissa on toki (Käännä)

~~on toki~~ kolmannekseksen vähennys ja siis viimeistään 8 vuoden kuluttua voi päästä vapaaksi, ja ennemminkin, jos hyvin käyttäytyy. - Mutta mitään semmoista, josta olisi huomannut katumusta vapaaehtoisesti tänne tulonsa vuoksi, ei ollut. Sitä hän ei sittenkään katunut.

Tätä hänen tekoansa minä sittenkin pidän oikeana sankaritekona, jota voi pitää näiden vuosien <sup>ni</sup>siirimpiin kuuluvana, vaikka häntä ei olisi voinut <sup>ennen</sup> pitää minään erikoisena sankaritekoisena. Eikö siinä ilmene äärimmäisyyteen mennet uskollisuus omaa vakaumustaan ja puoluettaan kohtaan, joiden hyväksi täytyy panna vaikka henkensä, tai ainakin vapautensa menemään, jos luulee sillä ~~voit-~~ <sup>voivansa</sup> tehdä näille jonkun palveluksen. Ja, jos asiaa katselee näiden vuosien kehityksen valossa, eikö hän siten tehnyt samaa palvelusta myöskin isämaallensa. Jokainen näen myöntäneen, että taistelu <sup>n/</sup>sosialidemokratia ~~olemassa-~~ <sup>olamassa-</sup>olomassaelon ja itsenäisyyden puolesta on samalla taistelua myöskin ~~taiste-~~ <sup>maamme</sup>maamme vapauden ja itsenäisyyden puolesta. Jos maamme työväestö olisi saatu bolsnevisoitua, sen olisi kyllä voitu julkisuudesta hävittää, mutta ei vajotta olemattomiin. <sup>maamme/</sup>Mutta sillä olisi myöskin/puolustuskyky tenty lähes nollan arvoiseksi. Tämän estämiseksi teki siis Anton Huotari silloin elämässään suurimman teon, kuten moni muukin, vaikka toisin ottein, <sup>tehdessään</sup>uhrautuvaa ja epäkiitollista <sup>järjestä</sup>työtänsä.

x

Silloin kun Anton Huotari kuoli, yritin tästä asiasta saada muistikirjoitteen <sup>muistomerkiksi</sup>lenteen, joka ~~toimituksessa~~ <sup>toimituksessa</sup> hän oli silloin työskennellyt, mutta josta ~~hän~~ <sup>hän</sup> minunille käsittämättömästä syystä sitä ei kuitenkaan siellä julkaistu.

Ei ole tarkoitettu tällaisenaan käytettäväksi, vaan luettavaksi <sup>ja</sup>ainetta käytettäväksi vapaan harkinnan mukaan.

Kuusankoskella, 21/5 44.

Paavo Leppänen